

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету соціології та
управління


Т.Ф. Бірюкова
2025 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

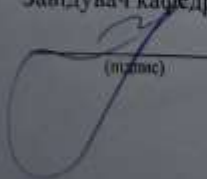
ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ

підготовки бакалаврів
денної форми здобуття освіти
освітньо-професійна програма «Політологія»
спеціальності С2 Політологія
галузі знань Соціальні науки, журналістика, інформація

ВИКЛАДАЧ: Хорішко Л.С., д.політ.н., професор, професор кафедри політології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри політології

Протокол № 1 від "2" серпня 2025 р.
Завідувач кафедри


(підпис)
Є.Г. Цокур
(підписати, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми


(підпис)
Н.В. Горло
(підписати, прізвище)

2025 рік



Зв'язок з викладачем:

Е-mail: liliia_khorishko@ukr.net

Телефон: (061) 289-15-74

Інші засоби зв'язку: Viber, Telegram, Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Кафедра: політології, IV корпус, ауд. 310

1. Опис навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності» є формування необхідних знань стосовно своєї майбутньої спеціальності, оволодіння основними категоріями та закономірностями розвитку політики та основних категорій політології – «влада», «політична система», «політична еліта», «державна» «політична партія» тощо.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Вступ до спеціальності» є засвоєння теоретичних уявлень про політичну сферу як сукупність інститутів і впорядкованих відносин, яка виступає як системне утворення; ознайомлення з методологічними підходами до аналізу сучасних проблем політичного життя; ознайомлення з різними типами сучасних держав, видами політичних конфліктів, постатями політичних лідерів та ін.; з'ясування сутності та шляхів подолання проблем, з якими стикається політична сфера сучасних суспільств.

Знайомство з сучасними напрацюваннями, що розкривають зміст та теоретичні засади осмислення ролі політики як сфери професійної діяльності дозволить слухачам курсу вільно орієнтуватися у спеціальній термінології, діяльності політичних суб'єктів та динаміці політичних процесів, поглибить знання відносно специфіки діяльності політичних партій, міжнародних організацій, ЗМІ в різних політичних системах, сприятиме формуванню цілісного уявлення про світові політичні процеси та їх взаємозв'язок з глобалізацією.

Засвоєння основних принципів та закономірностей функціонування політичної сфери сприятиме розвитку таких, затребуваних роботодавцями «м'яких» навичок, як розуміння змісту, процедури та методів політичної діяльності персональних та колективних суб'єктів, а також критичне мислення. Інтерактивний формат курсу спонукатиме до дебатів, дискусії, аргументованого відстоювання власної точки зору, орієнтований на розвиток аналітичних здібностей та навичок ефективної усної й письмової комунікації.

Виконання групових практичних завдань та підсумкових творчих проектів спонукає до розвитку навичок командної роботи, організаційних та лідерських якостей.

2. Паспорт навчальної дисципліни

Нормативні показники	денна форма здобуття освіти	заочна форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Семестр	1-й	-й
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість годин	120	
Лекційні заняття	28 год.	год.
Семінарські заняття	28 год.	год.
Самостійна робота	66 год.	год.
Консультації	особисті – IV корпус, ауд. 310; дистанційні – Zoom за попередньою домовленістю	
Вид підсумкового семестрового контролю:	екзамен	
Посилання на електронний курс у СЕЗН ЗНУ (платформа Moodle)	https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=9020	



3. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

Результати навчання та компетентності	Методи навчання / форми і методи оцінювання
1	2
ЗК01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. РН01. Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності. РН02. Вільно спілкуватися державною та однією з іноземних мов усно і письмово у професійній діяльності. РН03. Вміти критично мислити у сфері професійної діяльності. РН07. Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення. РН08. Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.	Методи навчання: розповідь, конспектування, аналіз, частково-пошуковий метод, пояснювально-ілюстративний метод, порівняльний метод, метод проблемних ситуацій, робота з навчальною літературою. Контрольні заходи: опитування на семінарі, практичне завдання на порівняльний аналіз, написання есе
СК01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки. СК02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки. СК03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах. СК05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування. РН09. Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки. РН10. Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах. РН12. Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.	Методи навчання: розповідь, конспектування, аналіз, частково-пошуковий метод, пояснювально-ілюстративний метод, порівняльний метод, метод проблемних ситуацій, робота з навчальною літературою Контрольні заходи: усна відповідь на семінарі, практичне завдання на порівняльний аналіз, написання есе



ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни

4. Зміст навчальної дисципліни

ЗМ 1. Політологія як система знань про політику

Інституалізація політичної науки. Історія становлення політології як науки і навчальної дисципліни. Політика в системі суспільних відносин. Предмет та об'єкт політології. Інтегративний характер політології. Теоретичний та емпіричний рівні політичного знання. Функції політології: теоретико-методологічна, світоглядна, прогностична, прикладна. Роль науки про політику на сучасному етапі політичного і духовного оновлення Української держави.

Місце політології в системі суспільних наук та її зв'язки з іншими науками. Суміжні галузі політичного знання: політична філософія, політична соціологія, політична психологія, політична географія, політична історія, політична антропологія та ін.

Методологічний інструментарій політичної науки. Система методів політичного пізнання: філософські, загальнонаукові та спеціальні. Принципи політології: фундаментальність, єдність логічного та історичного, національного і загальнолюдського, суспільного і особистісного, теорії й практики.

ЗМ 2. Політична система

Поняття, структура та функції політичної системи. Політична система суспільства – основна категорія політичної науки: основні підходи до трактування. Еволюція становлення теорії політичної системи. Основні поняття та категорії теорії політичних систем. Моделі та типи політичних систем. Структура та елементи політичної системи. Еволюційне ускладнення політичних систем. Політичні інститути. Багатофункціональність політичної системи. Закономірності (принципи) функціонування політичної системи. Механізми адаптації політичних систем. Політична система і політична стабільність.

Політична організація українського суспільства. Структура та структурні елементи політичної системи України. Політичні інститути як структурний елемент політичної системи України. Багатофункціональність української політичної системи. Орієнтовані напрями розвитку політичної системи України.

Специфіка політичної влади. Сутність та структура політичної влади. Основні наукові підходи до розуміння влади. Проблема політичної влади в теоретичних розробках Р. Даля, Т. Парсонса, М. Вебера, М. Кроз'є. Поняття носіїв політичної влади, їх диференціація в суспільному житті. Суб'єкт влади, об'єкт влади. Ресурси влади. Нормативні ресурси, економічні ресурси, примусові ресурси, соціальні ресурси. Легітимність влади. Теорія легітимності М.Вебера. Ефективність і легітимність політичної влади.

ЗМ 3. Політичні інститути в структурі політичної системи

Держава як форма організації суспільства. Поняття, ознаки і функції держави. Виникнення і сутність держави, її ознаки. Концептуальні підходи до визначення держави, її місця в політичній системі суспільства, які склалися в політичній науці. Функції держави (внутрішні й зовнішні, постійні й тимчасові, відкриті й латентні). Поняття і сутність правової та соціальної держави. Конституція України і практичне втілення ідеї демократичної, соціально-правової держави.

Форми державного правління та устрою. Основні види і типи держав. Форми правління: монархії і республіки, їх характеристика. Форми державного устрою: унітарні держави, федерації, конфедерації.

Політичні партії. Поняття та функції політичних партій. Політичні партії в концепціях М.Дюверже, М.Вебера. Роль та функції політичних партій в політичній системі. Основні параметри сучасної політичної партії. Типологія політичних партій. Основні критерії класифікації політичних партій: представництво в парламенті, ставлення до влади, організаційно-масова побудова, базова ідеологічна доктрина. Типи партійних систем. Особливості однопартійної системи.



Поняття та основні види виборів. Вибори як демократичний спосіб формування та позачергової зміни персонального складу органів державної влади. Поняття та основні етапи виборчого процесу. Вибори президентські, парламентські і муніципальні. Вибори чергові та позачергові. Основні етапи виборчого процесу. Абсентеїзм та його причини. Абсентеїзм як тип політичної поведінки особи. Поняття та види виборчих систем. Виборча система: поняття, основні типи. Мажоритарна виборча система. Пропорційна виборча система. Змішана виборча система. Виборча система України.

ЗМ 4. Суб'єкти політичної діяльності

Політичні еліти та лідерство. Поняття “еліта” і “політична еліта”. Загальні причини існування еліт. Теорія еліт Г. Москі, В. Парето, Р. Міхельса. Сучасні концепції еліт: макіавеллістська школа, ціннісні теорії, теорії демократичного елітизму, концепції плюралізму еліт, ліволіберальні концепції, партократична теорія. Чинники елітарності суспільства: біологічні, психологічні, ірраціональні, функціональні, технократичні. Система рекрутування політичної еліти. Політична еліта України: особливості формування і етапи еволюції.

Природа і соціальна сутність політичного лідерства. Об'єктивні і суб'єктивні основи лідерства. Основні концепції політичного лідерства: теорія рис, ситуаційна теорія, психологічна концепція. Типологія політичних лідерів. Функції політичних лідерів. Сучасні тенденції розвитку політичного лідерства: критерії оцінки ефективності і популярності, політичний імідж і авторитет. Політичні лідери сучасної України.

Поняття та структура громадянського суспільства. Поняття громадянське суспільство. Поняття громадянського суспільства, його суть, структура, фактори становлення та розвитку. Сучасні уявлення про громадянське суспільство. Специфічне функціонування громадянського суспільства в економічній, соціальній, політичній та духовній сферах.

Особливості розвитку громадянського суспільства в умовах демократії. Принципи організації політичного життя громадянського суспільства. Громадянське суспільство як основа соціально-правової держави. Взаємозв'язок розвитку громадянського суспільства демократії і політичного плюралізму та правового статусу особи.

ЗМ 5. Політична сфера

Сутність політичного режиму. Властивості та ознаки політичних режимів. Роль політичного режиму у функціонуванні політичної влади та життєдіяльності суспільства. Головні параметри політичних режимів: рівень централізації влади, співвідношення держави і громадянського суспільства, правовий статус особи, наявність чи відсутність політичного та ідеологічного плюралізму, легальної опозиції. Загальна характеристика політичних режимів. Типологія політичних режимів. Поняття та ідейні джерела тоталітаризму. Основні риси тоталітаризму. Поняття авторитаризму та його особливості. Характерні ознаки ліберально-демократичного режиму.

Поняття, структура та функції політичної ідеології. Поняття політичної ідеології (Де Тресі, К.Маркс, Р.Міхельс, М.Вебер, Т.Парсонс). Структура та функції політичної ідеології. Загальна характеристика основних ідейно-політичних течій сучасності. Лібералізм і неолібералізм. Консерватизм і неоконсерватизм. Марксизм і соціал-демократизм. Фашизм і неофашизм.

Політична культура та політична свідомість. Політична культура: сутність, структура, функції. Політична культура як чинник функціонування політичної сфери суспільства. Підходи до тлумачення політичної культури. Структура та функції політичної культури. Типологія політичних культур. Політична свідомість: структура та зміст. Політична свідомість як сукупність раціональних та емоційно-чутливих, ціннісних та нормативних, свідомих та підсвідомих уявлень суб'єктів політики щодо явищ та процесів політичної сфери.



ЗМ6. Міжнародна політика

Поняття міжнародної політики. Сутність та принципи міжнародної політики. Суб'єкти міжнародної політики. Міжнародні організації. Поняття про міжнародні відносини. Тенденція до розширення сфер взаємодії та кола учасників міжнародних відносин. Поняття про зовнішню політику. Зовнішня політика держави, її складові.

Глобальні політичні проблеми людства. Поняття глобальні політичні проблеми людства. Критерії типологізації глобальних проблем. Шляхи та методи розв'язання глобальних проблем.

4. Теми лекційних занять

№ Змісто вого модул я	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о./д.ф		
1	Інституалізація політичної науки	4		1 раз на тиждень
2	Поняття, структура та функції політичної системи	2		1 раз на тиждень
2	Специфіка політичної влади	2		1 раз на тиждень
3	Держава як форма організації суспільства	2		1 раз на тиждень
3	Політичні партії	2		1 раз на тиждень
3	Поняття та основні види виборів	2		1 раз на тиждень
4	Політичні еліти та лідерство	2		1 раз на тиждень
4	Поняття та структура громадянського суспільства	2		1 раз на тиждень
5	Сутність політичного режиму	2		1 раз на тиждень
5	Поняття, структура та функції політичної ідеології.	2		1 раз на тиждень
5	Політична культура та політична свідомість	2		1 раз на тиждень
6	Поняття міжнародної політики	4		1 раз на тиждень
	Усього:	28		

5. Теми семінарських занять

№ Змісто вого модуля	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о./д. ф.	з./д. ф	
1	Інституалізація політичної науки	4		1 раз на тиждень
2	Поняття, структура та функції політичної системи	2		1 раз на тиждень

2	Специфіка політичної влади	2		1 раз на тиждень
3	Держава як форма організації суспільства	2		1 раз на тиждень
3	Політичні партії	2		1 раз на тиждень
3	Поняття та основні види виборів	2		1 раз на тиждень
4	Політичні еліти та лідерство	2		1 раз на тиждень
4	Поняття та структура громадянського суспільства	2		1 раз на тиждень
5	Сутність політичного режиму	2		1 раз на тиждень
5	Поняття, структура та функції політичної ідеології.	2		1 раз на тиждень
5	Політична культура та політична свідомість	2		1 раз на тиждень
6	Поняття міжнародної політики	4		1 раз на тиждень
	Усього:	28		

6. Самостійна робота

№ Змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о./д.ф.	
1	Інституалізація політичної науки	11	
2	Поняття, структура та функції політичної системи	11	
2	Специфіка політичної влади	11	
3	Держава як форма організації суспільства	11	
3	Політичні партії	11	
3	Поняття та основні види виборів	11	
4	Політичні еліти та лідерство	11	
4	Поняття та структура громадянського суспільства	11	
5	Сутність політичного режиму	11	
5	Поняття, структура та функції політичної ідеології.	11	
5	Політична культура та політична свідомість	11	
6	Поняття міжнародної політики	11	
	Усього:	66	

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістовог о модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5

1	Підготовка до семінару, усна відповідь	ситуалізація політичної науки	5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, представлення авторської позиції. 4 бали – змістовна відповідь на питання, аргументованість відповіді. 3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції; 2 бали – змістовне доповнення. 1 бал – поверховий виклад матеріалу; 0 балів – відсутність відповіді	5
	Написання аргументованого есе	Стан розвитку політичної науки в Україні	Аргументоване есе складається з таких структурних елементів: вступу, де студент декларує власну точку зору на проблему, поставлену у заголовку есе; хоча б трьох аргументів на користь власної точки зору; висновку, де попередні результати синтезуються та інтегруються у більш глобальний контекст	5
Усього за ЗМ 1 контр. заходів		2		10
2	Підготовка до семінару, усна відповідь	Поняття, структура та функції політичної системи	5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, представлення авторської позиції. 4 бали – змістовна відповідь на питання, аргументованість відповіді. 3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції;	5

			2 бали – змістовне доповнення. 1 бал – поверховий виклад матеріалу; 0 балів – відсутність відповіді	
	Підготовка до семінару, усна відповідь	Специфіка політичної влади	5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, представлення авторської позиції. 4 бали – змістовна відповідь на питання, аргументованість відповіді. 3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції; 2 бали – змістовне доповнення. 1 бал – поверховий виклад матеріалу; 0 балів – відсутність відповіді	5
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			10
3	Підготовка до семінару, усна відповідь	Держава як форма організації суспільства	5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, представлення авторської позиції. 4 бали – змістовна відповідь на питання, аргументованість відповіді. 3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції; 2 бали – змістовне доповнення. 1 бал – поверховий виклад матеріалу; 0 балів – відсутність відповіді	5
	Підготовка до семінару, усна відповідь	Політичні партії Поняття та основні види виборів	5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, представлення	

			авторської позиції. 4 бали – змістовна відповідь на питання, аргументованість відповіді. 3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції; 2 бали – змістовне доповнення. 1 бал – поверховий виклад матеріалу; 0 балів – відсутність відповіді	
Усього за ЗМЗ контр. заходів	2			10
4	Підготовка до семінару, усна відповідь	Поняття та структура громадянського суспільства	5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, представлення авторської позиції. 4 бали – змістовна відповідь на питання, аргументованість відповіді. 3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції; 2 бали – змістовне доповнення. 1 бал – поверховий виклад матеріалу; 0 балів – відсутність відповіді	5
	Підготовка до семінару, усна відповідь	Політичні еліти та лідерство	5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, представлення авторської позиції. 4 бали – змістовна відповідь на питання, аргументованість відповіді. 3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції; 2 бали – змістовне	5

			доповнення. 1 бал – поверховий виклад матеріалу; балів – відсутність відповіді	
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			10
5	Підготовка до семінару, усна відповідь	Сутність політичного режиму	5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, представлення авторської позиції. 4 бали – змістовна відповідь на питання, аргументованість відповіді. 3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції; 2 бали – змістовне доповнення. 1 бал – поверховий виклад матеріалу; 0 балів – відсутність відповіді	5
	Підготовка до семінару, усна відповідь	Поняття, структура та функції політичної ідеології. Політична культура та політична свідомість	5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, представлення авторської позиції. 4 бали – змістовна відповідь на питання, аргументованість відповіді. 3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції; 2 бали – змістовне доповнення. 1 бал – поверховий виклад матеріалу; балів – відсутність відповіді	5
Усього за ЗМ 5 контр. заходів	2			10

6	Підготовка до семінару, усна відповідь	Поняття міжнародної політики	5 балів – чітка повна змістовна відповідь на питання, представлення авторської позиції. 4 бали – змістовна відповідь на питання, аргументованість відповіді. 3 бали – все вище перелічене, але при відсутності авторської позиції; 2 бали – змістовне доповнення. 1 бал – поверховий виклад матеріалу; 0 балів – відсутність відповіді	5
	Написання аргументованого есе	Основні напрями зовнішньої політики України	Аргументоване есе складається з таких структурних елементів: вступу, де студент декларує власну точку зору на проблему, поставлену у заголовку есе; хоча б трьох аргументів на користь власної точки зору; висновку, де попередні результати синтезуються та інтегруються у більш глобальний контекст	5
Усього за ЗМ 6 контр. заходів	2			10
Усього за змістові модулі контр. заходів	12			60



8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Екзамен	Усна відповідь на питання	1. Становлення політології як науки і навчальної дисципліни 2. Місце політології в системі суспільних наук та її зв'язки з іншими науками. 3. Методологічний інструментарій політичної науки. 4. Сутність та структура політичної влади. 5. Поняття “політична система суспільства”. 6. Структура та типологія політичної системи суспільства. 7. Поняття, ознаки і функції держави 8. Форми державного правління та устрою. 9. Поняття та функції політичних партій. 10. Типологія політичних партій. 11. Типи партійних систем. 12. Поняття “еліта” і “політична еліта”. 13. Природа і соціальна сутність політичного лідерства. 14. Політична культура: сутність, структура, функції 15. Типологія політичних культур. 16. Політична свідомість: структура та зміст. 17. Типи політичної свідомості.	Кількість питань, на які надано повну змістовну відповідь (1 питання – 5 балів) – усього 4 питання 10 балів – відповідь логічна, повна й аргументована 4 бали – відповідь логічна й послідовна, але окремі аспекти не розкриті 3 бали – відповідь послідовна, але студент недостатньо орієнтується в матеріалі 1-2 бали – неточні визначення понять	20

		18. Поняття, структура, функції громадянського суспільства. 19. Вибірчий процес: поняття та критерії демократичності. 20. Характеристика виборчих систем. 21. Поняття та функції політичної ідеології.		
	Практичне завдання – індивідуальне дослідницьке завдання	Мотиваційний аналіз політичного лідера Етапи дослідницької роботи: – підбір інтерв'ю політичного лідера; – аналіз обраного інтерв'ю, виділення ключових речень, які відносяться до певного мотиву політичного лідера; – побудова таблиці, яка розкриває кількісні дані дослідження.	Наявність всіх складових та логіка в презентації матеріалу – 20 -15 балів Відсутність декількох складових – 15-10 балів Відсутність декількох складових або не відповідність змісту – 10 -5 балів Не розкрито зміст та не всі складові – 5-1 бали	20
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

Шкала оцінювання ЗНУ: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)		
E	60 – 69 (достатньо)	3 (задовільно)	
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов’язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Баранівський В. Ф. Політологія: підручник. Київ : НАУ, 2016. 235 с.
2. Гелей С.Д., Рутар С.М. Політологія: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 348 с.
3. Глобалізація та політика національної безпеки : підручник / Сокольська Т., Юхименко П. та

інші. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 408 с.

4. Політологія: підручник / за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2019. 460 с.
5. Неліпа Д.В. Системний аналіз політології: підручник. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 304 с.

Додаткова:

1. Політичний процес у незалежній Україні: підсумки і проблеми : монографія. Вид. 2-ге, доп. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 704 с.
2. Соборність України: історія та сучасність : зб. наук. праць. Матеріали Всеукр. наук. конф., м. Київ, 19 січ. 2023 р. / за ред. Ю. Ж. Шайгородського; упоряд.: З. В. Захожай, В. Д. Яремчук. ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ–Ніжин : Видавець Лисенко М. М., 2023. 208 с.
3. Кондратенко О. Ю. Україна у світових рейтингах демократії : монографія. Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2023. 176 с.
4. Національна стійкість України та національна безпека. Аналітична записка / за ред. О. М. Майбороди. Київ : Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2022. 40 с.
5. Стратегічні комунікації суб'єктів політики в умовах сучасної політичної дійсності : колект. монографія / за заг. ред. Хорішко Л. С. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 178 с.
6. Nye J. The Powers to Lead. Oxford : University Press, 2008. 240 p.

10. Інформаційні ресурси

1. Карнаух А. Проблеми становлення сучасної політичної культури в Україні. URL: <http://www.personal.in.ua/article.php?id=573> (дата звернення: 23.08.2024).
2. Михальченко М. Політична система України: моделі трансформації. URL: http://www.ipiend.gov.ua/?mid=98&action=politic_detail&politic_id=23 (дата звернення: 23.08.2024).
3. Парламентаризм в Україні. Проблеми відкритості, демократизації та довіри. URL: http://www.kennan.kiev.ua/kkp/content/seminars/materials/2000_04_11.pdf (дата звернення: 23.08.2024).
4. Шведа Ю. Р. Теорія політичних партій і партійних систем. URL: <http://politzone.in.ua/index.php?id=236> (дата звернення: 23.08.2024).
5. Штука І. Проблеми формування демократичної політичної культури в Україні. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/slv/2011_11/st69.pdf (дата звернення: 23.08.2024).

11. Регуляції і політики курсу

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Відпрацювання занять здійснюється письмово, шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Політика академічної доброчесності

Політика академічної доброчесності Кожний студент зобов'язаний дотримуватися принципів академічної доброчесності. Письмові завдання з використанням часткових або повнотекстових запозичень з інших робіт без зазначення авторства – це плагіат. Використання будь-якої інформації (текст, фото, ілюстрації тощо) мають бути правильно процитовані з посиланням на автора! Якщо ви не впевнені, що таке плагіат, фабрикація, фальсифікація, порадьтеся з викладачем. До студентів, у роботах яких буде виявлено списування, плагіат чи інші прояви недоброчесної поведінки можуть бути застосовані різні дисциплінарні заходи (див. посилання на Кодекс академічної доброчесності ЗНУ в додатку до силабусу).

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle та електронна пошта викладача.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у Zoom та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу чи надсилатимуться старості групи електронною поштою.



ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ – 2025-2026 рр.

ГРАФІК ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ 2025-2026 н. р. доступний за адресою:
<https://tinyurl.com/yckze4jd>.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ. Студенти і викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/ya6yk4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wzzlu3>.

НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ. Перевірка набутих студентами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методику проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання студентів ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.

ПОВТОРНЕ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН, ВІДРАХУВАННЯ. Наявність академічної заборгованості до 6 навчальних дисциплін (в тому числі проходження практики чи виконання курсової роботи) за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання студенту права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування студентів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ycds57la>.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА. Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.

ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.

ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА. Телефон довіри практичного психолога **Марті Ірини Вадимівни** (061) 228-15-84, (099) 253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

УПОВНОВАЖЕНА ОСОБА З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ КОРУПЦІЇ Запорізького національного університету: **Банах Віктор Аркадійович**

Електронна адреса:

Гаряча лінія: Тел.

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Силабус навчальної дисципліни



РІВНІ МОЖЛИВОСТІ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

РЕСУРСИ ДЛЯ НАВЧАННЯ.

Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок-п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

СИСТЕМА ЕЛЕКТРОННОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ (MOODLE):

<https://moodle.znu.edu.ua>

Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.

У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

ЦЕНТР ІНТЕНСИВНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

ЦЕНТР НІМЕЦЬКОЇ МОВИ, ПАРТНЕР ГЕТЕ-ІНСТИТУТУ: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

ШКОЛА КОНФУЦІЯ (ВИВЧЕННЯ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>